

Wychodzi codziennie
o 8mej rano.

Przedpłata w miejscu i
przesyłką 3 razy w tyg.:
rocznie . . . 12 złr.
ćwierćrocznie . 3 „
miesięcznie . 1 „
Z przesyłką pocztową:
rocznie . . . 15 złr. — ct.
ćwierćrocznie 3 „ 80 „
miesięcznie . 1 „ 30 „

„TYGODNIK LWOWSKI“
(ilustrowany)
rocznie 8 zł. kwartalnie 2 zł.

DZIENNIK LWOWSKI

Piątek dnia 19. Czerwca 1868. — Gerwazego i Prot. (ryzm.) — Fteodata M. (grec.)

Redakcyja i administracyja
pod l. 29 i 30 przy placu
katedralnym w domu Sara.

Ekspedycyja i agencyja
inserat obok redakcyi w
domu Majewskiego pod l. 31.
Za ogłoszenia od wier-
sza drobnego druku 4 c.
(oprócz opłaty stęplowej
30 kr.)

Reklamacye
nieopieczętowane wolne są
od opłaty,

Lwów dnia 18. czerwca.

Książę Napoleon w Peszcie, gdzie go przy-
mują z najserdeczniejszą ostentacją, a cesarz au-
stryacki spodziewany w Pradze — oto dwa punkta,
około których krąży bardzo wiele domysłów i
nadziei.

Niewątpimy, iż pobyt ks. Napoleona w Peszcie
ma wielką doniosłość, gdyż wiadomo, iż utrzymy-
wał on dawnej stosunki ze wszystkimi prawie
przywódcami emigracyi węgierskiej, jakoto: z Tür-
rem, Klapką, hr. Andrassym i t. d. Również poj-
muje książę ważne stanowisko, jakie zajmują Wę-
grzy w obec kwestyi słowiańskiej. Węgrom zaś
niemaloby będzie na tem zależeć, aby się zetknąć
z osobą w tak blizkim stojącą stosunku do cesarza
Napoleona.

Czesi wysyłają deputacyę do cesarza, aby go
zaprosić do odwiedzenia Pragi przy sposobności po-
święcenia trzeciego mostu właśnie co ukończonego.
Niekórzy spodziewają się po tej podróży pomyśl-
nych skutków dla Czechów, a co najmniej możli-
wego porozumienia się przynajmniej w niektórych
sprawach, gdyż rząd — mimo lekceważenia czeskiej
opozycyi przez zażarte dziennikarstwo wiedeńskie —
pojmuje bardzo dobrze szkodliwość zajętą przez
Czechów stanowiska odpornego względem konsty-
tucyi austriackiej.

O ile jednak z dzienników prazkich powzięć
można, zgoda nie tak łatwo da się uskuteczyć,
skoro Czesi stają na tak nieprzyjaźnem w obec
dualizmu obecnego stanowisku. „Politik“ bowiem
pisze, że małe koncesyjki lub ministerstwo à la Po-
tocki nie zadowolą ich i nie spowodują ani do
udziału w Radzie państwa, ani do uznania obecnego
stanu rzeczy. Biorąc na uwagę stanowczość po-
wziętych przez Czechów zamiarów, a z drugiej stro-
ny niezbytnią ze strony ministerstwa skłonność
do znaczniejszych ustępstw dla korony czeskiej,
trudno oddawać się złudnym nadziejom, aby po-
rozumienie między tak sprzecznymi zapatrywa-
niami mogło przyjść do skutku.

Rada państwa wkrótce będzie odroczone. Do-
konała ona najważniejszego swego dzieła tak szybko,
jakby to szło o lichą drobnostkę: na jednym po-
siedzeniu uchwalono podatki, które nieszczęśliwa
ludność ma opłacać. Rada państwa stanowczo w
opinii ludów dobiła się! Gdy bowiem szło o wolność
adwokatury lub o sprawy dotyczące interesów szcze-
gólnych, wtedy rozprawiano i zastanawiano się przez
kilka dni, teraz zaś gdy szło o kieszeń naszą, gdy

idzie o zwalenie ciężarów na ludność, i tak już nad
miarę obciążoną, Rada państwa w oka mgnieniu
uporała się z uchwałami takiej doniosłości dla całej
monarchii. Ludność najlepiej się teraz przekona, jak
mało reprezentanci jej dbali o jej interesa i ko-
rzyści. Uchwalali oni od początku do końca, co się
tylko rządowi podobało. A zakończyli działalność
swą świetnym aktem podwyższenia podatków, który
przywiozł nam w darze!

Obok podwyższenia podatków, czego innego
jeszcze należy się obawiać. Oto rząd spłoszony ze
swego pokojowego usposobienia przez wypadek w
Serbii, ma zamiar żądać bezzwłocznie po zebraniu
się Rady uchwalenia rekruta wedle dawnej normy
bez wyczekiwania uchwalenia nowej organizacyi. —
I tak abyśmy zupełnie byli zadowoleni systemem
konstytucyjnym — będziemy większe płacić podatki
i więcej dostarczać rekrutów. I to wszystko za wolą
reprezentantów narodów!

Z Serbii niema świeższych wiadomości, któ-
reby bliżej określały położenie tamtejsze; wszyscy
dążą ku temu, aby pokój był utrzymany. Dyplo-
macya wszystkich używa środków, aby czynności
stronictwa narodowo-serbskiego sparaliżować, które
chciałoby raz koniec położyć zawisłości serbskiej
od Turcyi. Rumunia również niedaje żadnych oznak,
jak się zamysła zachować w obec wypadków serb-
skich, co największej wagi jest co do przyszłych
ewentualności.

Okólnik

Rady szkolnej krajowej względem wyznaczania za-
opatrzenia wdów i sierót po nauczycielach wiejskich.

Podług §. 297. ustawy politycznej szkolnej do
zaopatrzenia wdów i sierót po nauczycielach wiejskich
zobowiązana jest ta gmina, w której zmarły nauczy-
ciel pełnił swoje obowiązki. Zaopatrzenie to wymie-
rzone ma być w ten sposób, iż gdy zmarły nauczy-
ciel przeszło 10 lat służył, należy się wdowie po nim
cała porcja ubogich, tj. 8 kr. m. k. czyli 14 c. w. a.
dziennie; jeżeli zaś służył więcej niż trzy, a mniej
niż 10 lat, to należy się wdowie trzy czwarte części
porcji ubogich, tj. 6 kr. m. k., czyli 10 c. w. a.
dziennie, zaś każdemu z pozostałych dzieci aż do
ukończenia 15go roku życia po jednej czwartej części
porcji ubogich, tj. 2 kr. m. k. czyli 3 1/2 c. w. a.
dziennie.

Ponieważ jednak zauważano, iż przepisów po-
wyższych gminy nie przestrzegają, zatem przypomina

się je z tą uwagą, iż w moc §. 27 lit. i) i §. 35
ust. gmin. dla król. Galicyi gminy zobowiązane są w
własnym zakresie działania wymierzać i udzielać re-
gularnie prawnie przepisane utrzymania dla wdów i
sierót po nauczycielach wiejskich, inaczej c. k. urzędy
powiatowe zarządzają w myśl §. 107 ust. gmin. środki
zaradcze.

Rekursa przeciw dotyczącym uchwałom Rad
gminnych wdowom i sierotom po nauczycielach wyda-
nym rozstrzygać mają wyższe władze autonomiczne.

Wychodźcy polscy w Austrii.

× Dowiedziona jest rzeczą, iż nie tak nie osłabia
kraju, jak emigracya, a o prawdzie tej przekonał
się i rząd rosyjski o tyle, iż nie tylko nie ułatwił
wychodźcom powrotu do kraju, lecz dokładał ra-
czej wszelkich starań, aby jak największą liczbę
Polaków przemienił w włościan. Lecz niemniej
prawdą jest, iż nikt dobrowolnie, z własnej ochoty
nie emigruje, iż trzeba całego zbiegu okoliczności,
aby wytworzyło się tak liczne wychodźstwo jak u
nas, i że objaw ten ponawiający się co kilkanaście
lat, jest jednym z naszych największych nieszczęść.
Gdy dawniej marzono o możności wywierania sil-
nego wpływu na losy Polski z Francyi, i kierow-
nia jej sprawami z daleka, gdy wychodźstwo sta-
wało się ztąd częstokroć manią — dziś przekonał
się ogół o tej głębokiej prawdzie, iż wszelka myśl
pożyteczna, wszelki ruch zbawienny, wyrabia się
tylko w łonie samego kraju. Ten tylko emigruje, kogo
zniewolili do tego wypadki, i komu droga powrotu
zamknięta. Czasy knoń emigracyjnych przeszły
niepowrotnie; dziś emigracya jako polityczne ciało
nie istnieje, są tylko tysiące Polaków żyjących na
wyznaniu w nędzy, i wzdychających za błogą chwi-
lą, gdzieby im wolno było złożyć zbolełe kości na
ojczystej ziemi. Ktokolwiek uczestniczył u nas w
jakim politycznym ruchu, ten nie oczekiwał z pe-
wnością ani nagrody, ani wywyższenia: jego na-
groda była szubienica, katorga lub w najszcześli-
wszym razie emigracya, dla której poświęcał nieraz
majątek i pierwszorzędne stanowisko. Może być,
iż się mylił, iż błądził, lecz gdzież jest na całym
obszarze ziemi człowiek serca i honoru, który od-
waży się podnieść przeciwko niemu głos bezwzględ-
nego potępienia?

Niema emigracya żadnego prawa mieszan-
nia się do spraw kraju, niema żadnego prawa żądania
honorów lub wsparcia, lecz ma prawo wymagać,
aby kraj się nie odwracał od niej, i aby nie potępiali

Krasnybor czyli Sztabin, i Karol hr. Brzostowski.

(Ciąg dalszy).

Skoro ulewa ustała, pożegnaliśmy miejsce,
jeszcze przed czterema laty pełne życia, ruchu i
dobrego mienia.

„Dokąd panowie każą: czy do Promisk, czy
do Kopca?“

Promiski i Kopiec, są to dwa ostateczne
punkta dóbr Sztabińskich na granicy zachodniej.
Promiski w rogu północnym, Kopiec w południowym.

Myśmy ruszyli do Promisk. Droga leśna, po
deszczu nie dobra.

Budziska (mające sześć dymów) są osadą
węglarzy, a Motulka Wielka i Mała (liczące ty-
leż domów) są osadą popielarzy fabrycznych, i
dlatego nigdy nie opłacały najmu, tylko podatki
rządowe.

Chomaszewo (jedna chałupa) zostało w bo-
rach na prawo; jest osadą strzelca.

Kobyli Kąt (z dwoma dymami); leży w bo-
rach na lewo.

Aby umysł nieco rozweselić, przypomniał mi
sobie ów śliczny opis lasów polskich w „Panu Ta-
deuszu“ Mickiewicza, a przejeżdżając po pod wy-
niosłą brzozę, powtórzyliśmy:

„Stoi pośród grona
Para, nad całą leśną gromadą wzniesiona
Wysmukłością kibici i barwy powabem
Brzoza biała, kochanka, z małżonkiem swym grabem.“

Tylko, że tu nie było nigdzie grabu, ale same
osiki i sosny.

Widokrag się rozwidnia. Spostrzegamy znaki
lasów rządowych. Stajemy przed karczmą Promisk,
których 9 weselszych domków, pobratawszy się z
domami rządowych osadników, spogląda ku zacho-
dowi na rzekę Nettę. Netta płynie z północy ku
południowi, raz bliżej, raz dalej kanału Augusto-
wskiego. Równoległe do tego kanału i do rzeki,
które oboje są już w obrębie dóbr rządowych,
idzie w dobrach Sztabińskich od karczmy Pro-
misk do Kopca droga zwyczajna z Augustowa do
Jamin i Dembowa.

Jest ona podobna do drogi idącej na Cisów
do Sztabina; prowadzi także borami i lasami;
czasem znajdzie się i bagno. Suchy grab ma dym
1; Sosnowo ma dymów 4. O uposażeniu Promi-
szczan i Sosnowian, odmiennem od innych wsi
Sztabińskich, jużem wyżej wzmiankował. Czynsz,
który opłacali, wynosił od 20 do 80 złp., obok
czego wnosili takie same piecove (za drzewo opa-
łowe) i rogoze (za paszę), jak np. Krasnoborczanie.

Upaliwszy pół mili, stanęliśmy w Kopcu.
Jestto kolonia z dwóch dymów złożona, którą
Brzostowski bratu zasłużonego swego oficjalisty

Rozmysłowicza wydzierżawił. Karczma tutejsza na-
leży do Cisowa, i stoi na rozdrożu 4 dróg. Od
północy droga, którąśmy przyjechali od Promisk;
od zachodu masz tu drogę do Huty Sztabińskiej
i do Sztabina; na południe droga do wsi rzado-
wej Jamin; na zachód jest opodal most na Necie
i szluz Sosnowo.

Odwiedzenie Netty i mostu odłożyliśmy na
inny czas i z Kopca borami, wśród których stoi dom,
zwany Budy, wróciliśmy do Huty Sztabińskiej i
do Cisowa.

Pozostaje mi jeszcze do opisanie część zacho-
dnio-południową dóbr sztabińskich. Nie ma ona
nic prawie uwagi godnego. Zwiedziliśmy tę okolice,
jadąc z Huty Sztabińskiej na Kopiec do mostu, a
potem wracając od mostu na Kopiec do Sztabina,
i ze Sztabina do Huty Sztabińskiej.

Od Kopca no Netty ciągną się łąki włościan
Sztabińskich; ale granica lasów rządowych tak
się kręci wężykowato, i kilka razy drogę prze-
rzyna, iż jadąc, nie wiesz z pewnością, czyś na
gruncie Sztabińskim, czy na rządowym.

Od mostu drewnianego nad rzeką poszliśmy
pieszo spacerem do Kanału. Jest on porządnie
utrzymywany, ale bardzo mało czynny. Najwięk-
sza korzyść budowy jego zawisła na tem, że jak
go rząd Królestwa Polskiego wybudował, zaraz
Prusacy, aby się handel nim nie obrócił, zniżyli
cło na całej granicy swojej; przez co się koszt
budowy kanału krajowi oddawna wrócił.

jej za przeszłość ci, którzy dzisiaj równie, a może gorzej jeszcze błędzą. Kraj niema żadnego obowiązku służyć za dom inwalidów dla wychodźców, i zajmować się losem pojedynczych jednostek, lecz obowiązkiem jego jest: znieść zapory zamykające ziemię polską, ziemię własną dla znacznej części Polaków. Nieprzyjazne usposobienie w obec wychodźstwa wielu osób w kraju, jest rzeczywiście dowodem braku zastanowienia, gdyż równa się uznaniu terytorjalnego podziału Polski, przedłużaniu osłabienia własnego kraju, i dopomaganiu rosyjskim planom.

Nie zapominajmy, iż im liczniejszy żywioł inteligentny nagromadzony, tym kraj będzie silniejszym, lecz wtedy tylko, gdy żywioł ten nie nosząc na sobie żadnej odrębnej cechy, będzie jak najspieszniej zasymilowanym. Przeto nie emigranci, jako tacy, powinni mieć dozwolony pobyt w kraju, lecz jako obywatele polscy, a jest to obowiązkiem każdej prowincji, która ma możność po temu, starać się usilnie, aby przyswoić sobie jak najspieszniej wszelki żywioł polski, który wypadki wyrzuciły na zewnątrz, ochronić go od zagłady, lub zwrócić z bezdroży na pole pożytecznej pracy. Że w ogóle, emigracja nie cieszy się zbytnią sympatją kraju pochodzi głównie z stanowiska, jakie zmuszono ją zająć. Przebywający w kraju emigrant, miał właśnie tylko społeczną pozycję emigranta, z kąd rodziły się łatwe do pojęcia wymagania i brak taktu nieuchronny w człowieku, znajdującym się bez zajęcia, w fałszywym położeniu. To piętno emigranta, było do wszystkiego zawadą — lub wymówką. Z dniem, w którym emigrant przestaje nosić nazwę wychodźcy, równa się całkowicie z innymi mieszkańcami prowincji, nie ma prawa żądać jakichkolwiek względów lub wsparcia, i musi zająć się odpowiednią pracą, która będzie o tyle płodniejsza, iż ciężkie doświadczenie nauczyło go praktyczności.

Znieść zupełnie emigrację, powinno być dążeniem prowincji, która ma do tego sposobność, a cel ten da się jedynie osiągnąć przez udzielenie zupełnych praw obywatelskich i porównanie Polaków ródem z innych prowincji. Krok taki staje się o tyle ważniejszym, iż usuwa na zawsze możność wszelkiej z zewnątrz idącej rewolucyjnej propagandy, iż ocala od zagłady znaczną część tak już uszczuplonych sił polskich, i pomnaża liczbę pożytecznych pracowników. Przeczyć może temu tylko uprzedzona koteryjność, lub tradycyjnie zastarzała biurokracja. Krok ten miałby za sobą poparcie wszystkich Polaków i poklaski całej cywilizowanej Europy, gdyż emigracja jest wielkim nieszczęściem, karą równającą się w wielu razach Sybirowi; a wstydem byłoby dla Polaków, których to nieszczęście ominęło, gdyby zapominając o nędzy braci, przyłączali się w swych zdaniach o emigracji do grona oprawców Polski.

Podnosząc w tej kwestyi ponownie głos, mamy niepłonną nadzieję, iż będzie ona na przyszłym sejmie przedmiotem rozbioru, gdyż nie da się dłużej omijać. Pomijając albowiem oczywisty interes kraju, ma Galicya silne zobowiązania moralne w obec całej Polski, które się nie dają zbyć słowem. Gdy Księstwo, Królestwo i Kraje Zabrane korzystały wciąż z każdej zdarzonej pomyślniejszej chwili, z każdego swobodniejszego peryodu, aby przeprowadzać najżywniejsze kwestye, które się następnie obracały na pożytek całej Polski, jedna Galicya nie dotąd nie uczyniła w tym kierunku, a nawet szczupłą autonomię i te swobody, jakich dziś uży-

Brzeg kanału wysadzany cienistymi drzewami. Zabudowanie stacyi *Sosnowo* nie stoi z tej, ale z tamtej strony kanału; przechodzi się więc do niego mostkiem szluzowym; nieco powyżej jest most do przejazdu.

Gdyśmy wracali i przeszli przez most na Necie, wstąpiliśmy na lewo, na wspomniane łąki włościan Sztabińskich. I tu panuje system morgowy Brzostowski. Ale na łąkach są krzaki i drzewa; żaden morg nie jest rowem, ani płotem, ani nawet kamieniami odznaczony. Jedynymi znakami granic tych czworoboków są niskie paliki w ziemię wbite, gdzieś tam tylko krzak, lub tylko gałąź na drzewie załamana. „A jednak (jak nas zapewniano) nikt się nie wdrze w własność sąsiada, nikt nie ośmiela się sieć dalej trawy jak na swoim morgu, na morgu raczej oko — miarem, niż znakami odgraniczonym. Siano jest w tych stronach w znacznej cenie; stogi onegoż pozostają tu nieraz na łąkach aż do Nowego Roku, bo dla mokrego gruntu dopiero sanna dogodnie zwiesić je można. Co większa, są morgi których prawa polowa należy do jednego, a lewa do drugiego włościanina. Nieraz w mokry rok jeden kawał łąki zupełnie zniszczy, a drugi uszedł kłeski. Ieżby gdzieś indziej było powodów do sporów i sprzeczek. Pomiędzy tutejszym ludkiem zgodnym, uczciwym, nie było dotąd przykładu chęci aneksyi. D. c. n.

wa, nie są owocem jej własnych usiłowań lub politycznej zabiegliwości, lecz zostały po prostu okrojone z góry. Noblesse oblige, — niech Galicya zamknie okres wychodźstwa polskiego, niech usunie niebezpieczeństwa i kłeski nierozdzielne od każdego wychodźstwa, niech przestanie być głuchą i ślepą na tyle skrytych skarg i łez, będących udziałem tych, których los za to karze, iż zrobili to co ich ojcowie robili, a będzie jej wdzięczna cała Polska, i będzie to krok niezmiernie polityczny, przynoszący daleko więcej rzeczywistej korzyści, aniżeli cześć gadaniny na wiedeńskiej Radzie państwa.

Nie brakuje zapewne pół-polityków, którzy jako zdeklarowani zwolennicy pół-środków będą od tego kroku odradzać, mogącego skompromitować Austrię w obec Rosyi i sprowadzić dyplomatyczne zawikłania. Zarzut taki dość błahy. Każde państwo posiada niezaprzeczone prawo rządzić się wewnątrz nie według własnego uznania; głosi tę zasadę Rosya codziennie słowem i czynem, niema więc żadnego prawnego powodu do reklamacji: jeżeli zaś ma zamiar szukać na seryo zaczepki, znajdzie zawsze i bez tego motywów podostatków, a wiemy, iż Rosya zwykła zachowywać się nader skromnie, jeżeli inne państwo energicznie działa; przeciwnie nikt jej nie pozyskał jeszcze uległością i potulnym uginaniem się. Właśnie pół-politycy tego rodzaju są najsilniejszymi poplecznikami rosyjskich planów. Austriya może tylko zyskać na sile, gdy w jednym z Królestw podległych jej berłu, przybędzie kilka tysięcy ludzi inteligentnych, oddanych sprawie monarchii, i gotowych przelać krew, aby utrzymać całość państwa, którego stali się najwierniejszymi, gdyż dobrowolnymi obywatelami.

Wiadomości polityczne.

Austriya i Węgry. Izba panów Rady państwa, czyli raczej Wydziały teje starają się ile możności równym iść krokiem z Izba poselską. Kiedy dawniej zwykle miesiace mijały, zanim zdolano porozumieć się nad jakim projektem, dzisiaj między Izbami obiema prawdziwie zadziwiająca zapanowała zgoda. Komisye Izby panów przyjmują więc wszystkie uchwały Izby poselskiej, jedną po drugiej bez wszelkich poszczegółowych dyskusyj, a jeżeli czasem zmieniają co albo poprawkę jaką postawia w której z tych ustaw, to ograniczają się do tylko jedynie na zmianie w stylizacji, co jednak właściwej rzeczy zupełnie nie narusza. Takim też sposobem załatwiła Izba panów na posiedzeniu swem z d. 16. b. m. blisko pół tuzina projektów Izby poselskiej, nie przystępując nawet nad nimi do jakichkolwiek więcej poszczegółowych rozpraw. Mianowicie uchwalono na posiedzeniu tem ustawę względem przeprowadzenia bezpośrednich wyborów do Izby poselskiej, drugą o pensjonowaniu ministrów, dalej projekt względem niektórych zmian w dotychczasowym prawie prasowym, następnie ustawę względem przyjęcia bieżącego długu w kwocie 25ciu milionów zhr. i na koniec projekt o wybitciu nowych monet i ściąganiu pieniędzy papierowych.

Na posiedzeniu Izby deputowanych sejmku peszteńskiego dnia 16. b. m. wniósł najprzód Nyary, ażeby Izba zaważwała rząd do oświadczenia rządowi serbskiemu swej kondolencji z powodu śmierci ks. Michała, co też Izba przyjęła jednogłośnie i na znak współczucia powstała. (Rząd serbski otrzymał już to oświadczenie. Red.) Następnie Csiky zdawał referat w sprawie Towarzystwa demokratycznego i wniósł, ażeby Izba orzekła iż minister nie może ścieśniać praw Towarzystwa. Nakoniec przystąpiono do jeneralnej debaty nad niestałymi podatkami. Nyary oświadcza się za przyjęciem ustawy, wnosi jednak niektóre zmiany, mianowicie żąda zniesienia monopolu tytoniowego w przeciągu pewnego czasu.

Ugoda Węgrów z Chorwacją przeciągnie się prawdopodobnie o wiele dłużej, jak to z początku myślano, gdyż właśnie teraz wywiązały się spory w najdrażliwszej kwestyi, mianowicie co do przyłączenia Rieki (Fiume) do Węgier. Spór ten tem więcej utrudni przyspieszenie obopólnej ugody, o ile do miasta pomienionego wiąza się wspomnienia przeszło stuletniej historii obu tych narodów — więc tak jedni jak i drudzy nie tak łatwo ustąpią. Chorwaci żądają, ażeby Rieka co do nazwy przyłączoną była do trójjedynego królestwa (faktycznie zaś należałaby do korony św. Szczepana), czemu jednak jak najuporczywiej sprzeciwiają się Węgrzy, którzy w porcie tym widzą już niejako w najbliższej przyszłości potężną flotę węgierską. Że Węgrzy nie ustąpią, rzecz więcej jak pewna; chorwacka zaś regnikolarna deputacja, poznawszy niemożliwość przeprowadzenia swych usiłowań, ustąpi zawsze w końcu i zadowolni się ustępstwami, jakie dla trójjedynego królestwa wypłyną z ostatecznej ugody.

Z Siedmiogrodu donoszą o nowym mityngu Rumunów, jaki niedawno temu odbył się w Ohabie, a w którym brało udział przeszło 4.000 ludzi. Inicyatywa wyszła tu, podobnie jak i w Blasen-dorfie, także od młodzieży; zgromadzenie to jednak nie miało tu takiej cechy demonstracyjnej, jak tam; mówiono bowiem wyłącznie tylko o sprawach, rzeczywiste dobro całego kraju i ludności rumuńskiej najbliższej dotykających.

Polska. Przymusowe przejścia na prawosławie postępują pod naciskiem srogich środków, używanych przez Moskwę. O nowym takim wypadku donosi „Dzien. gubern. Miński“:

„Z powodu przyłączenia się do prawosławia większej połowy parafian kościoła rzymsko-katolickiego stołpeckiego, kościół ten 12. maja poświęcony został na cerkiew prawosławną św. Maryi Magdaleny. Obrzędu poświęcenia dopełnił najprzewielebniejszy Michał, były arcybiskup miński i bobrujski, w obecności gubernatora i urzędników cywilnych, przybyłych na tę uroczystość z Mińska i sąsiednich powiatów.“

Z równą usilnością stara się Moskwa o uzupełnienie swych kolei żelaznych, które w dwóch szczególnie kierunkach przedłuża, mianowicie ku zachodowi i od środka ku południowi, co wskazuje przeważnie strategiczny cel tych linii. Tak donoszą, że do Czernichowa przybyli inżynierowie w celu układania projektu budowy kolei żelaznej, mającej połączyć Kijów z Witebskiem.

Z Kongresówki piszą do „D. P.“: Oburzenie przeciwko rządowi w masach ludności wiejskiej wzrasta z dniem prawie każdym. Komisarze włościańscy, w zapale swoich obietnic, wystawiali włościanom raj ziemski, do którego car wrota im otworzył. Lud nasz jednak zapatruje się ze stanowiska praktycznego na podobne rzeczy. Dawniej siedział on wprawdzie na gruntach cudzych, płacąc z nich dzierżawę roboczną, czyli pańszczyznę; z rządem żadnych prawie stosunków nie miał, a wydatków wielkich nie robiąc, chował uzbierany grosz, najczęściej w srebrze, i do niego się przywiązywał. Dziś padatki są uciążliwą dzierżawą z gruntów, w gotowości rządowi płacną. Nieopisana chciwość czynowników, z którymi lud ciągle ma do czynienia, ustawiczne pobory do znienawidzonej służby wojskowej u Moskwy i wysokie opłaty wykupne od tego jarzma — wszystko to razem spowodowało zupełne wyczerpanie długo zbieranych zasobów naszych włościan i sprowadza coraz wybitniejszą między nimi niechęć do stanu obecnego. Obok tego, demoralizacja, szerzona przez rząd pomiędzy włościanami, wielce się przyczynia do rujnowania ich bytu materialnego — próżniactwo i pijaństwo rozpostarło się u nich na dobre od chwili działań i propagandy komisarzy włościańskich. Lud zna dziś dobrze źródło, z jakiego to wszystko pochodzi i przy każdej sposobności daje dowody swego oburzenia przeciwko rządowi. Prawie połowa naszej gubernii zamieszkała jest przez Kurpiów, lud mazowiecki, znany z tradycyjnego przywiązania do swych puszcz odwiecznych. Pszczelnictwo i myśliwstwo było umiłowaniem tego ludu zajęciem — rząd zabronił im dziś posiadać broń i polować, tudzież mieć pszczoły w puszczech, które już w większej połowie wycięto lub jenerałom rozdano, z czego łatwo sobie wyobrazić oburzenie biednego ludu. Milcząca a zacięta nienawiść Kurpiów do rządu, niszczącego ich byt materialny, wzrasta ciągle w obec ucisku i nakładanych częściowo kontrybucyj, z których np. jedną w ilości 5 tysięcy rubli zapłaciły parę miesięcy temu trzy wioski kurpiowskie: Osuchowo, Udrzyn i Udrzynek — za przechowywanie przez dni kilka w roku bieżącym b. powstańca Nowaka. Z tejże okoliczności uwiezono dwóch wójtów ze wsi Poręby i Wąsewa (Kurpiów); wójta z Poręb już puszczonego, z Wąsewa zaś okuto w kajdany i wywieziono na Sybir.

Francya. Komisya budżetowa Izby zastosowała się ostatecznie zupełnie do życzeń ministra. Skoro p. Magne oświadczył stanowczo, że się na żadne obcięcie pożyczki przez rząd wniesionej nie zgodzi, pracuje obecnie komisya nad sprawozdaniem dodatkowym, w którym wszystkie pozycye będą zgodnie z wnioskami rządowymi przyjęte.

Podczas pobytu cesarza w obozie pod Chalons mają być przedsięwzięte próby z nowego wynalazku małemi działami, owemi sławnymi kartaczami, nad którymi w takiej pracowni tajemnicy. Dla przedsięwzięcia tej próby udaje się do obozu kapitan Berchère de Reffie, adjutant cesarski i naczelnik fabryki broni w Mendon, gdzie pomienione działa zostały sporządzone. Czyniono także podczas manewrów dnia 11. b. m. próby z nowego wynalazku telegrafem polnym, które miały się jak najlepiej powieść. Za pomocą

właściwie urządzonego systemu elektrycznego pozostają naczelnicy wszystkich korpusów w ciągłej styczności z komenderującym naczelnie wodzem i odbierają od niego telegraficzne rozkazy nie tylko w spoczynku, ale także w marszu, a nawet podczas ataku.

Moskwa. O zdobyciu Samarkandy przez Moskale nadeszły z Orska wiadomości. Gubernator Turkestanu generał Kaufman wkroczył do Bokary i odniósł pod bramami Samarkandy dnia 13 z. m. zwycięstwo nad Emirem, i zdobył stolicę bez najmniejszego ze strony mieszkańców oporu. Moskale zdobyli 21 dział i cały obóz Emira. Przez opasowanie Samarkandy posiadli Moskale punkt będący głównym środkowym tentnem azyatyckiego handlu.

Oczyszczenie portu sebastopolskiego z okrętów zatopionych podczas wojny krymskiej dla zatamowania wstępu do przystani flocie sprzymierzonej, ukończy się dopiero w jesieni roku przyszłego, pomimo, że roboty te trwają już od lat kilku. Postanowiono jednakże nie wydobywać okrętów zatopionych w pierwszym rzędzie, albowiem są one tak głęboko pod wodą, iż nie będą przeszkadzać żegludze.

P. Wynans znany przedsiębiorca angielski, który zawarł z rządem moskiewskim układ względem budowy kolei Mikołajskiej, zamierza wytoczyć rządowi proces, gdyby tenże chciał zerwać układ i budowę rezerwowej kolei albo spółce moskiewskiej albo Towarzystwu Grande société oddać. P. Wynans rozkazał sobie przetłumaczyć na język angielski cały moskiewski S w o d Z a k o n ó w, nad którym to przekładem pracował przez cały miesiąc trzydziestu ośmiu tłumaczy od 7 godziny zrana do 12 w nocy, a to w celu, aby go przedłożyć najznakomitszym angielskim i amerykańskim adwokatom, z którymi ma się naradzać nad wysokością wynagrodzenia, jakiego tytułem poniesionej szkody z uczynionego mu zawodu żądać ma od rządu moskiewskiego.

Anglia. Zwołania nowego parlamentu na podstawie nowych wyborów, oczekują z wielkim upragnieniem w jesieni. Hardy przedłożył Izbie imieniem rządu bil, według którego można się spodziewać zebrania się parlamentu w grudniu. Gladstone zgodził się imieniem opozycji na wniosek Hardyego. Przez to jednak nie oznaczył rząd terminu rozpisania nowych wyborów, a Disraeli zechce je zapewne na jak najpóźniejszy czas odroczyc, aby się jak najdłużej przy władzy utrzymać. Aby temu zapobiedz i obecną sesję jak najrychlej zakończyć, postanowiła opozycja wszystkie wnioski jak najspieszniej załatwiać. Jedyny na to środek, aby jak niemniej mówców głos zabierało, aby wnioski szły wprost pod głosowanie. Większość opozycyjna zamierza użyć tego środka.

Słychać że królowa Wiktoria zamierza tego lata przedsięwziąć podróż do Niemiec. Syn króla Teodora miał być posłany na wychowanie do Indji angielskich. Wiele głosów powstało przeciw temu, utrzymując, że klimat Indji, tak odmienny od zdrowego, suchego klimatu Abisynii, wywarłby bardzo szkodliwy wpływ na zdrowie młodego księcia. Królowa Wiktoria uznała słuszność tych obaw i życzy sobie, aby syn króla Abisynskiego przybył na wychowanie do Anglii.

Na wstępie do Camden Town postawiono posąg Cobdena.

Wschód. Doniesienia dzienników niemieckich, jakoby Kara-Dziordzewicz był głównym czynnikiem albo przynajmniej miał jakiś udział w zamordowaniu ks. Michała, dotąd jeszcze nieznały należytego potwierdzenia; przeciwnie okazuje się, iż wiadomości owe były tylko tendencyjnie zmyślane, i że najmniejszej nie mają podstawy. Jak bowiem wczoraj donieśliśmy, dzienniki francuskie powatpują zupełnie o jakimkolwiek współudziale Kara-Dziordzewicza w owym zamachu — a przypuścić przecież musimy, że dzienniki francuskie poinformowani być muszą równie dokładnie jak i niemieckie o całej tej sprawie. Ta tylko jedna zachodzi między nimi różnica, t.j. że dzienniki francuskie nie mają na tyle cywilnej odwagi, okłamywać publickę swoją, tak jak to czynią niemieckie. Dzisiaj jednak już i dzienniki niemieckie o wiele zmieniły swe zdania i argumentacje, jeden jeszcze tylko „Wanderer“ trwa uporczywie przy swych kłamliwych doniesieniach.

Co do kandydatury Milana i owej sympatii dla Obrenowiczów a antypatii do Kara-Dziordzewiczów, również o wiele odmiennem od dawniejszego jest zdanie owych dzienników: przyznają już

same, że Kara-Dziordzewicz ma niezbyt małe stronnictwo w Serbii — i przypuszczają, że w razie, jeżeliby nie zdołano dowieść Kara-Dziordzewicowi współudziału w owym morderstwie, znalazłoby się przy głosowaniu skupczyny z pewnością głosy i za jego kandydaturą.

Najpociesznijsem wydaje się nam owo doniesienie dzienników wiedeńskich, jakoby Serbia zażądała zamierzania wydania Kara-Dziordzewicza, jeżeliby się rzuciło nań podejrzenie stwierdziło. Zobowiązanie bowiem do obopólnego wydawania przestępców wtedy tylko może mieć miejsce, jeżeli w tej mierze pomiędzy państwami istnieją odpowiednie traktaty. Między Serbią zaś a Austrią nie tylko że takowe nie istnieją, ale nawet istnieć nie mogą, gdyż te zawierają się tylko pomiędzy niezależnymi państwami, jakim, jak wiadomo, Serbia dotąd nie jest. Mogłaby np. zażądać tego Turcja, ależ pomiędzy Turcją i Austrią nie istnieje też traktat podobny, a gdyby nawet i istniał, to nie miałaby do tego prawa, bowiem Kara-Dziordzewicz, jako wypędzony z kraju, nie jest poddany tureckim. Zresztą gdyby i nie to, natenczas podług istniejących praw austriackich wydanie cudzoziemca drugiemu państwu nastąpić może tylko wtedy, jeżeli on na ziemi tegoż państwa popełnił jaką zbrodnię — a Kara-Dziordzewicz znajdował się przecież podówczas w Austrii.

W Bukareszcie poczyniono nowe aresztowania i wykryto silnie rozgałęziony spisek, który nawet ma wiele zwolenników pomiędzy Serbami austriackimi, mianowicie w Semlinie i Nowym Sadzie; zawezwał przeto rząd serbski ministerstwo peszteńskie do poczynienia odpowiednich kroków w tej mierze.

Książe Piotr Kara-Dziordzewicz (syn Aleksandra) wyjechał miał temi dniami do Rumunii.

Młodemu Milanowi Obrenowiczowi nieradzą nateraz wyjeżdżać do Belgradu, ale zatrzymać się jeszcze w Paryżu, aż do mianowania go następcą tronu. Widać, że nie koniecznie sprzyjają mu tak bardzo w Belgradzie. Zresztą Turcja oświadczyć się miała, iż ona niezgodzi się na małoletniego następcę tronu, bowiem to najłatwiej może dać powód do zaburzeń.

Nowiny z kraju i zagranicy.

* Mianowanie. Jego c. k. Mość raczył najmiłośniej nadać radcy finansowemu przy prokuratury skarbowej we Lwowie dr. Jakóbowi Kulczyckiemu przy przeniesieniu go na stały stan spoczynku w uznaniu jego znakomych zasług tytuł i stopień nadradcy finansowego.

C. k. krajowa dyrekcja skarbu we Lwowie mianowała kontrolora głównego urzędu celnego w Szezakowie Wiktora Martini poborcą celnym w Węgrzeczach a kontrolora głównego urzędu celnego w Oświęcimie Jana Schindler kontrolorem głównego urzędu celnego w Szezakowie.

* Dr. Władysław Łębiński, redaktor „Gazety toruńskiej“, przybył do Lwowa w celu rozpatrzenia się w tutejszych stosunkach.

* Spóźniona majówka. W niedzielę dnia 21. bm. odprawia Koło towarzyskie młodzieży handlowej majówkę w lesie Krzyweckim, na którą sproszone bardzo liczne grono osób.

* Dnia 23. bm. przypada 50letnia rocznica pogrzebu Kościuszki, w którym to dniu odbędzie się w Krakowie na Wawelu żałobne nabożeństwo.

* Morderstwo zamierzone. Iwan P. urlopnik z 24. pułku piechoty, pozostający w służbie u restauratora na dworcu kolei żelaznej w Kołomyi, roznamietniony zazdrością rzucił się dnia 4. bm. w nocy na swoją kochankę od dwóch lat, spiącą w pokoju na dworcu i usiłował zamordować ją nożem. Jakoż zadał jej kilka ran ciężkich, lecz na krzyk zranionej przybiegli domownicy i uratowali ją, a sprawcę ujęli.

* Dyrektor Sokoła, p. Dobrzański, ogłasza program wycieczki do Poznania, która odbędzie się w piątek dnia 3. lipca o godzinie 4 po południu. Pomieszczenie znajdują biorący udział bądź w prywatnych domach, bądź w hotelach. W Poznaniu zabawi Towarzystwo przez niedzielę i poniedziałek. We wtorek wraca rano przez Wrocław, gdzie zabawi aż do wieczora; we środę zwiedzanie Wieliczki, a we czwartek powróci do Lwowa.

Jazda ze Lwowa do Poznania i napowrót, i z wycieczką do Wieliczki i oświetleniem kopalń kosztować będzie:

Jazda III. klasą tam i napowrót:

Ze Lwowa do Krakowa 6 złr. Z Krakowa do Mysłowic 1 złr. 66 ct. Z Mysłowic do Poznania 4 talarów pruskich i 25 sgr.

Jazda II. klasą tam i na powrót:

Ze Lwowa do Krakowa 9 złr. 2 ct. Z Krakowa do Mysłowic 2 złr. 48 ct. Z Mysłowic do Poznania 7 talarów pruskich 7½ sgr.

Oprócz tego płacą wszyscy na kosztą kolejowe i oświetlenie przy wycieczce do Wieliczki 1 złr.

Nie członkowie stowarzyszenia Sokoła, chcący brać udział w wycieczce, płacą oprócz tego 1 złr. wpisowego do Towarzystwa.

Zapis trwać będzie do końca czerwca. Z Krakowa lub z miejsc między Lwowem i Krakowem można się przylączyć do jazdy, złożony wprzód w dyrekcji Sokoła należytość za jazdę z Krakowa do Poznania i 1 złr. w. a. za wycieczkę do Wieliczki. Przy okazaniu biletu z Krakowa do Poznania opłaca się za kolej ze wszystkich stacyj między Lwowem a Krakowem pół ceny.

* Kradzież. Dnia 11. bm. pomiędzy godziną 4 a 5 po południu włamali się złodzieje do domu mieszkalnego na plebani w Witanowicach w powiecie wadowickim i skradli 1000 złr. częścią banknotami, częścią srebrem, tudzież weksel na 1750 złr. wystawiony przez Mejszesa Bronnera, dzierżawcę dóbr Dwory. Sprawcy są poszukiwani.

* Teatr. Dziś w teatrze polskim: Rodzina Benoitonów, komedia W. Sardou.

TEATR.

Przedwczoraj na benefis p. Wojnowskiego przedstawiono akt IV z opery Trubadur. Przedstawienie to w ogóle wypadło lepiej jak można było oczekiwać po szczupłych siłach sceny lwowskiej, wystarczających zaledwie do przedstawienia operetek. W szczegółach co do gry dramatycznej mielibyśmy do zarzucenia panu Kuncewiczowi zbytnią sztywność, a co gorsza komieczną sztywność, przypominającą nam go w roli Pufarta w Załodze okrętu.

Co do śpiewu — to nie możemy zaprzeczyć, że beneficjant był wczoraj przy głosie i wywiązał się w ogóle z swej roli nieźle. Panna Kwiecińska za to grą i wykonaniem swej roli dała świetny dowód, że obok pracy posiada i talent i potrafi sprostać trudniejszym zadaniom jak role w operetkach. Szczególnie pięknym był duet wykonany przez nią i pana Kuncewicza — jakoteż tercet odśpiewany przez pannę Kwiecińską, Wojnowskiego i pannę Wejc. Głos tej ostatniej jest silny i dźwięczny ale więcej gardłowy jak piersiowy, co również nie mało razi. — Publiczność nielicznie zgromadzona obsypywała hucznie oklaskami grę i śpiew panny Kwiecińskiej i p. Kuncewicza i wywoliwała ich kilkakrotnie. Obok Trubadura przedstawiono jeszcze komedyjkę tłumaczoną z niemieckiego p. t. Obudziło się w niej serce — w której gra panny Romany Popielówny w roli naiwnego dziewczęcia zasługuje na pochwalne podniesienie.

Ostatnie wiadomości.

Peszt 18 czerwca. Pozawczoraj wieczór przybył tu ks. Napoleon. Na spotkanie księcia wyjechał ztąd o godz. 4 parowiec „Karol Ludwik“ do Waitzen, a przybył na miejsce o w pół do 7, gdzie też wkrótce ukazał się parowiec „Gisela“, na którym książę wyjechał z Wiednia. Między 8 a w pół do 9 przybyły oba parowce do Pesztu. Hr. Andrasy i min. Lonyay przyjęli księcia na wybrzeżu i wśród rozgłosnych „Eljen“ odprowadzili księcia do hotelu „Europa“, gdzie znowu na schodach jen. Türri powitał księcia.

Praga 18. czerwca. „Narodni Listy“ donoszą jakoby z wiarogodnego źródła: „Sejm krajowy czeski ma być rozwiązany w celu przedsięwzięcia przedwstępnych kroków do ugody. Na nowe wybory rząd nie myśli żadnych wywierać wpływów. Do sejmu krajowego ma znowu wstąpić „szlachta historyczna“, przezo Czechy lepiej byłoby reprezentowane w Radzie państwa.“ Pomieniony dziennik sądzi, iż przeto upaśćby mogło obecne ministerstwo a p. Beust przymuszonymby był do zrezygnowania. Jednakże powiadają w końcu „Narodni Listy“: Jedyne możliwa jest ugoda przez równoprawienie korony czeskiej z węgierską.

Mnichów 17. czerwca. Po ukończeniu rokowań z szefem wirttembergskiego sztabu jeneralnego podpisaną została wczoraj ugoda względem wspólnej na przyszłość twierdzy Ulm.

Belgrad 17. czerwca. Spisek sięga aż do Paryża, gdzie też i młodego Milana Obrenowicza starają się dostać w swe ręce. Car moskiewski wyraził w depeszy Gorczakowa swą kondolencję z powodu śmierci ks. Michała; chwali on zachowanie pokoju i życzy, ażeby wybór nowego księcia wypadł podług życzenia narodu. Na miejscu gdzie książę został zabity, ma być wystawiony kościół wotywny, w samym że Belgradzie wspaniały pomnik. Nowa proklamacja dotychczasowego rządu dziękuje narodowi za zgodne zachowanie się i zaleca nadal utrzymanie spokoju i istniejącego obecnie porządku. Za to Serbia niechaj przekonana będzie, iż rządy namiestnicze starać się będą wszelkimi siłami o spełnienie woli Serbii. — Aresztowani składają poszczególne zeznania. W skutek tychże przyaresztowana została jedna kuzynka Kara-Dziordzewicza a z nią 5ciu jeszcze studentów. W kasie książęcej znaleziono 1,000.000 dukatów.

